

אמור (64)

איסור אלמנה לכהן גדול

פי אם פתולה מעמיו יקח אשה (כא, יד)

יש להבין מה טעם צוותה התורה לכהן גדול לקחת דווקא אשה בתולה, ואשה אלמנה אסורה לו, איזו פגם יש באישה שמת בעלה? החינוך (מצוה רעב) כתב הטעם לפי שהעיקר הטוב שבאדם שיהיה לו מחשבה טהורה ונקייה, כי אחרי המחשבות ימשך הגופות. על כן ראוי למשרת הגדול להדבק באשה שלא קבעה מחשבתה באיש אחר זולתי בו, שהוא קודש קודשים, ומתוך כך יהיה הזרע אשר יתן לו ה' ממנה טהור ונקי וראוי לעבוד בקדושה.

בספר "מושב זקנים" (לבעלי התוספות), כתוב טעם אחר, וזה לשונו: הקשה רבינו יהודה החסיד למה נצטווה כהן גדול בבתולה דווקא ולא באלמנה? ותירץ: לפי שהיה מזכיר השם ביום הכיפורים, ושמא נתן עינו באשת איש ובשעת אזכרה, יכוון שימות בעלה וישאנה, לכן אמרה תורה שישא בתולה ולא אלמנה עכ"ד. כשמתבוננים בדברים אלו עומדים משתוממים! עומד כהן הגדול הפרוש מכל עניני העולם הזה ז' ימים מובדל מאחיו בקדושה וטהרה, ביום הגדול ביותר מכל השנה כולה, נכנס למקום המוקדש ביותר עלי אדמות אשר אין רשות להיכנס שם רק כהן גדול ביום הכיפורים, ומזכיר את שם השם המפורש בקדושה ובטהרה... איזה חשש יש שמא יחשוב באותה שעה נעלה. שימות פלוני וישא הוא את אשתו. איך יתכן דבר כזה? אלא זהו כח היצר! כפי שאמרו רבותינו: אל תאמין בעצמך עד יום מותך, שהרי יוחנן כהן גדול שימש בכהונה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי (ברכות טו). אף צדיק הגדול ביותר, בגיל מבוגר ביותר, ובזמן הנעלה ביותר צריך ליזהר ולהישמר מפני היצר "כי יצר לב האדם רע מנעוריו".

ספר "אוצרות התורה"

צדיק אוכל לשובע את לחמו

ובא השמש וטהר ואתר יאכל מן הקדשים פי לחמו הוא (כב, ז).

כתב ה"ילקוט הגרשוני", שבפסוק זה יש רמז למה שכתוב בספרים הקדושים, שמטרת בואה של הנשמה הקדושה והרוחנית לעולם הזה הגשמי, היא כדי שתוכל לאכול בעולם הבא הניצחי מפרי ידיה, דהיינו קיום המצוות והכנעת היצר הרע. שאם לא כן, היה על הנשמה להינות מלחם חסד "נהמא דכיסופא". כי הנה, על הפסוק "זרח השמש ובא השמש" (קהלת א, ה), מובא

ויאמר ה' אל משה אמר אל הפהנים בני אהרן ואמרף
אלהם לנפש לא ישמא פעמיו (כא, א)

לכשנתבונן נבחין כי ברוב עניני הלכות ודינים האמורים בתורה כתיב לשון "וידבר", ואף בספר יהושע שבכל מקום נאמר לו לשון "ויאמר", הרי כשנאמר לו ליתן ערי מקלט נאמר "וידבר", וכמפורש בגמרא (מכות י: יא). אמר ר' חמא בר חנינא מפני מה נאמרה פרשת רוצחים בלשון עזה דכתיב (יהושע כ, א-ב): "וידבר ה' אל יהושע לאמר דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי המקלט אשר דברתי אליכם וכו'". מפני שהן של תורה, וא"כ צריך להבין למה פרשה זו של דיני כהנים וקדושתן נאמרה בלשון "ויאמר". ונראה דהנה עיקר ענין כהונה וקדושתם הוא כדי שהם יהיו מורי העם, וכמו שאמר משה בברכתו (דברים לג, י): " יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ". ולמרות שלא קל הדבר להיות בקדושה שהרי ניתוספו כאן כמה דינים ואזהרות מיוחדות בפרשה זו, הכוללת זהירות באכילותיו ובכל הנהגותיו, מ"מ אמרה תורה כאן לשון "ויאמר" אמירה רכה, כדי שידע הכהן שענין העבודה הקדושה בביהמ"ק וללמד לבני ישראל תורת ה' ויראתו צריכה להתקבל אצלו כדבר קל ונוח. ומכאן יש ללמוד לכל המתעסקים בחינוך, ובלימוד התורה, אשר למרות כל הקשיים לא יקבלו עבודתם בקושי וטורח, אלא יעשו עבודת הקודש נאמנה וחיבה באהבה ובשמחה כאילו הוא דבר קל.

המאור שכתורה בשם "דרש משה" רב משה פיינשטיין זצ"ל

אמר אל הפהנים בני אהרן ואמרף (כא, א)

יש גמרא נוראה במסכת שבועות (טו) ובחולין (סו). האומרת: אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי, שמיעטתי את הירח, והיינו דאמר ר"ש בן לקיש, מה נשתנה שעיר של ראש חודש שנאמר בו לה? אמר הקב"ה, שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח.

יש לפרש שהחטא התבטא בכך שלא היה צריך למעט את הירח, אלא להגדיל את השמש, ומכאן יש ללמוד שכאשר יש שני ילדים טובים בבית, ורוצים לדבר בשיבחו של האחד, אסור למעט את השני, אלא להגדיל ולהאדיר את שמו של המשובח. אבל במציאות מי שאשם בכך הם בני ישראל, שכן אם היו מתנהגים כיאות, היה הקב"ה מגדיל את החמה לצדיקים, והיינו זוכים לאור שבעת ימים הגנוז, ורק משום שאין זכאים, התמעט הירח.

עלינו לשבח בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל

חורש, זורע, טוחן מרקד וכו', אבל באמת אין הוא עושה כלום הכל ממנו יתברך. להרגשה זו אי אפשר להגיע מתוך כפיה, לכן הקרבת העומר צריכה להעשות **"לְרִצְוֹנְכֶם"**. *יחי ראובן*

הלכה: להעיר קטן למצוות, כשהוא כרוך בצער

האם להעיר קטן שנרדם לקיום מצוות. בספק קטן והלכותיו כתוב: אין מחנכים קטן בקיום מצוות כשהוא כרוך בצער. ועפ"ז יש לדון כשהקטן נרדם קודם שקיים המצוה כגון שלא התפלל או לא שמע קדיש או לא בירך על המזון, והביא מהגרש"ז אויערבאך זצ"ל שאם מכיר בבנו שישן מתוך עצלות ודאי יוכיחנו ואף יעירונו משנתו. *ברכי נפשי ויקרא שו"ת יב*

פתגם: כולם רצים אחרי מה שרוצים, ואף פעם אינם מרוצים.

ספר "שמחלה"

זימון:

אחד מפסיק לשנים, כשהם רוצים לברך והוא רוצה עדיין לאכול, בגלל חובת הזימון של "האחד", או מדין דרך ארץ, כדי שהשנים יברכו בזימון (אבן האזל ברכות ז-ו: רמב"ם, דרך ארץ)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: היום בכל יום

רבי ברוך מרדכי, מנכבדי העיר בויברויסק, יצא בבוקר לבית הכנסת לתפילת שחרית. בדרך פגע בו אדם גס רוח, שהטיח כנגדו דברי עזות וחוצפה. העיר על כך רבי ברוך מרדכי: כל ימי הייתי מתקשה להבין מה שאנו אומרים בתפילה: שתצילנו היום ובכל יום מעזי פנים, לשם מה? הלא אדם מישראל מתפלל כל יום מחדש, למה לו, איפוא, להוסיף בקשה ליום מחר, והרי למחר עתיד להתפלל שוב תפילה זו? ואולם, עתה הדברים ברורים ומובנים היטב. שכן יש עזי פנים המקדימים ונטפלים לו לאדם קודם שהספיק להתפלל שחרית, וכנגד אלה אנו מתפללים להינצל מהם היום ובכל יום.

ספר "חד וחלק" חלק ג'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים. לזיווג טוב של שלמה בן אסתר. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

בגמרא (יומא לח:): אמר רבי יוחנן, אין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו. היוצא מן הדברים, שהמילים "ובא השמש" מלמדות על פטירתו של צדיק ושקיעת שמשו בעולם הזה. ולפי זה המקרא שלפנינו מתפרש יפה: "ובא השמש", כשנפטר הצדיק מן העולם, "וטרה", שיצא בטהרה והחזיר את נשמתו ליוצרה בשלמותה, כפי שניתנה לו, אזי "ואחר יאכל מן הקדשים", שיקבל את שכרו כפי עמלו בעולם הבא, "כי לחמו הוא", ואין זה לחם חסד אלא שכר המגיעו בעד המצוות שעשה, ובעד התגברותו על הסתת היצר והעמידה בניסיונות הקשים.

ומתוך האור

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי וכו' (כב, לב)

כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי, אחד שוגג אחד מזיד בחילול ה' (אבות ד, ד).

לכאורה יפלא מאד, מדוע יהיו שוים השוגג והמזיד בחילול השם? יש לומר: כל המחלל שם שמים בסתר, אם יענש על כך הרי יגרום חילול ה', שהרי עשה מעשיו בסתר, וכאשר יראו בסבלו יאמרו כי חלילה נענש על לא עוול בכפו. לכן השי"ת מזמין לו שיעשה חטא בגלוי, ואז יתגלה לעין כל כי "משפטי ה' אמת". נמצא כי החטא השני שנכשל בו הוא 'מוכרח' לעשותו, וכדי שלא יגרום חילול ה' נשלל ממנו כח הבחירה. על זאת אמר התנא: כל המחלל שם שמים בסתר, נפרעין ממנו בגלוי, דהיינו שנפרעים ממנו על ידי שגורמים לו לחטוא פעם נוספת בגלוי. והמשיך התנא ואמר: אחד שוגג ואחד מזיד, היינו החטא השני, בין אם יעשהו בשוגג ובין אם יעשהו במזיד, מכל מקום 'מוכרח' לחטוא פעם שנייה בגלוי.

רב רובין בספרו "שנים מקרא" בשם הט"ז "דברי דוד"

מנחת העומר "לְרִצְוֹנְכֶם", ללא כפייה

והניף את העמר לפני ה' לְרִצְוֹנְכֶם (כג, יא)

אמרו חז"ל בספרא: "לְרִצְוֹנְכֶם", אין כופים את הציבור בעל כרחו. שונה מנחת העומר משאר הקרבנות. בכל הקרבנות נאמר: "יקריב אותו לרצונו" (א, ג), ואמרו חז"ל ("ר"ה ו): תניא: יקריב אותו, מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו, תלמוד לומר 'לרצונו', הא כיצד כופין איתו עד שיאמר רוצה אני. ידועים דברי הרמב"ם בהלכות גירושין (פ"ב, ה"כ) בביאור המושג "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני", שמאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני, כבר גרש לרצונו. אמנם כל זה בשאר הקרבנות, אבל מנחת העומר צריכה להיות מיקרבת "לְרִצְוֹנְכֶם", ברצון מלא, ללא כפייה, כי העומר עניינו שהאדם ירגיש שהכל מאת הקב"ה. הוא אמנם

